
Rolnummers 176-177-179

A R R E S T

Arrest nr. 13/91
van 28 mei 1991

In zake : de beroepen tot gedeeltelijke of gehele vernietiging van het decreet van 20 juli 1989 van het Waalse Gewest "fixant les règles du financement général des communes wallonnes" (tot vaststelling van de regelen inzake algemene financiering van de Waalse gemeenten), ingesteld door de stad Charleroi, Serge OMER en de stad Namen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters I. PETRY en J. DELVA,
en de rechters J. WATHELET, D. ANDRE, L.P. SUETENS,
M. MELCHIOR en H. BOEL,
bijgestaan door de griffier H. VAN DER ZWALMEN,
onder het voorzitterschap van voorzitter I. PETRY,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

*

*

I. ONDERWERP

Bij verzoekschrift, aan het Hof gezonden bij op 21 februari 1990 ter post aangetekende brief, vordert de stad Charleroi, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, de vernietiging van artikel 6 van het decreet van 20 juli 1989 van het Waalse Gewest "fixant les règles du financement général des communes wallonnes" (tot vaststelling van de regelen inzake algemene financiering van de Waalse gemeenten), bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 31 augustus 1989.

Die zaak is ingeschreven onder rolnummer 176.

Bij verzoekschrift, aan het Hof gericht bij op 22 februari 1990 ter post aangetekende brief, vordert Serge OMER, bediende, wonende te Charleroi, 174 avenue du Centenaire, de vernietiging van de voormelde bepaling.

Die zaak is ingeschreven onder rolnummer 177.

Bij verzoekschrift, aan het Hof gericht bij op 26 februari 1990 ter post aangetekende brief, vordert de stad Namen de vernietiging van het voormelde decreet van 20 juli 1989.

Die zaak is ingeschreven onder rolnummer 179.

II. DE RECHTSPLEGING

Bij beschikkingen van 22, 23 en 27 februari 1990 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, respectievelijk voor de zaken 176, 177 en 179.

De rechters-verslaggevers J. WATHELET en L.P. SUETENS hebben op 15 maart 1990 geoordeeld dat er in zaak 176 geen aanleiding was de artikelen 71 en 72 van de voormelde organieke bijzondere wet op het Hof toe te passen.

Mevrouw I. PETRY, toen rechter-verslaggever, en rechter-verslaggever L. DE GREVE hebben op 20 maart 1990 geoordeeld dat er in zaak 177 geen aanleiding was de artikelen 71 en 72 van de voormelde organieke bijzondere wet op het Hof toe te passen.

De rechters-verslaggevers L. FRANCOIS en H. BOEL hebben op 8 maart 1990 geoordeeld dat er in zaak 179 geen aanleiding was de artikelen 71 en 72 van de voormelde organieke bijzondere wet op het Hof toe te passen.

Bij beschikking van 29 maart 1990 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Uit hoofde van artikel 100 van de organieke wet op het Hof worden samengevoegde zaken onderzocht door de zetel waarbij de eerste zaak is aanhangig gemaakt, en zijn de rechters-verslaggevers degenen die, overeenkomstig artikel 68, zijn aangewezen voor de eerste zaak.

Van de beschikking tot samenvoeging en van de beroepen is conform de artikelen 100 en 76 van de organieke wet op het Hof kennis gegeven bij op 3 april 1990 ter post aangetekende brieven, op 4, 5, 6 en 9 april 1990 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

Het bij artikel 74 van de organieke wet op het Hof voorgeschreven bericht is in het Belgisch Staatsblad van 6 april 1990 bekendgemaakt.

De stad Luik heeft bij op 4 mei 1990 ter post aangetekende brief een memorie ingediend.

De stad Bergen heeft bij op 7 mei 1990 ter post aangetekende brief een memorie ingediend.

De Vlaamse Executieve heeft bij op 18 mei 1990 ter post aangetekende brief een memorie ingediend.

Op verzoek van de Waalse Gewestexecutieve heeft de voorzitter, bij beschikking van 21 mei 1990, de termijn voor het indienen van een memorie door die Executieve, tot 29 mei 1990 verlengd.

De Waalse Gewestexecutieve heeft bij op 28 mei 1990 ter post aangetekende brief een memorie ingediend.

De gemeente Hannuit heeft bij gewone brief die op de griffie van het Hof op 8 mei 1990 is toegekomen, een document met als titel "opmerkingen" aan het Hof gezonden.

Afschriften van die memories en "opmerkingen" zijn conform artikel 89 van de organieke wet overgezonden bij op 11 juli 1990 ter post aangetekende brieven, op 13 juni 1990 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

De steden Namen, Charleroi en Bergen, Serge OMER en de Vlaamse Executieve hebben elk een memorie van antwoord ingediend bij op respectievelijk 6 juli 1990, 11 juli 1990, 11 juli 1990, 12 juli

1990 en 12 juli 1990 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 16 januari 1991 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dagstelling bepaald op 7 februari 1991.

Van die beschikking is aan de partijen kennis gegeven en zij zijn, evenals hun advocaten, van de datum van de terechtzitting op de hoogte gesteld bij op 18 januari 1991 ter post aangetekende brieven, op 21 en 22 januari 1991 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

Bij beschikkingen van 26 juni 1990 en 6 februari 1991, heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest dient te worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 21 februari 1991 en 21 augustus 1991.

Op de terechtzitting van 7 februari 1991 :

- zijn verschenen :

Mr. R. LORENT, advocaat bij de balie te Charleroi, en Mr. J. BOURTEMBOURG, advocaat bij de balie te Brussel, voor de stad Charleroi en voor Serge OMER die woonplaats hadden gekozen in het kantoor van Mr. J. BOURTEMBOURG, Sint-Bernardusstraat 98, 1060 Brussel;

Mr. J.P. LOTHE, loco Mr. M. PREUMONT, advocaat bij de balie te Namen, voor het college van burgemeester en schepenen van de stad Namen, waarvan de kantoren gevestigd zijn aan de Esplanade de l'Hôtel de Ville 1, 5000 Namen;

Mr. Cl. DOYEN, loco Mr. M. FRANCHIMONT, advo-

caat bij de balie te Luik, voor de stad Luik, vertegenwoordigd door haar college van burgemeester en schepenen, Hôtel de Ville, place du Marché, 4000 Luik;

Mr. WILLEMART, loco Mr. Fr DAOUT, advocaat bij de balie te Bergen, voor de stad Bergen, die woonplaats had gekozen in het kantoor van haar raadsman, rue du Onze-Novembre 9, 7000 Bergen;

Mr. G. SCHOETERS, loco Mr. P. DEVERS, advocaat bij de balie te Gent, voor de Vlaamse Executieve, Jozef II-straat 30, 1040 Brussel;

Mr. L. DISTEXHE, advocaat bij de balie te Hoei, voor de gemeente Hannuit, 4280 Hannuit;

Mr. M. VERDUSSEN, loco Mr. P. LAMBERT, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Waalse Gewestexecutieve, rue de Fer 42, 5000 Namen;

- hebben de rechters J. WATHELET en L.P. SUETENS verslag uitgebracht;
- zijn voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 betreffende het gebruik van de talen voor het Arbitragehof.

III. IN RECHTE

Ten aanzien van het bestreden decreet

Het decreet van 20 juli 1989 van het Waalse Gewest stelt de regels vast inzake de algemene financiering van de Waalse gemeenten.

Hoofdstuk I van het decreet bevat enkele algemene bepalingen (artikelen 1 tot 5).

Artikel 1 van het decreet bepaalt dat op de begroting van het Waalse Gewest jaarlijks een algemene dotatie wordt ingeschreven die voor de subsidiëring van de Waalse gemeenten bestemd is.

Voor de toepassing van het decreet deelt artikel 4 de gemeenten van het Waalse Gewest in drie categorieën in, waarbij de eerste categorie de steden Charleroi en Luik omvat. Tot de tweede categorie behoren de gemeenten Aarlen, Ath, Bastenaken, Dinant, Eupen, Hoei, La Louvière, Marche-en-Famenne, Bergen, Moeskroen, Namen, Neufchâteau, Nijvel, Ottignies, Louvain-la-Neuve, Philippeville, Seraing, Zinnik, Thuin, Doornik, Verviers, Virton en Borgworm.

De derde categorie omvat de andere gemeenten van het Waalse Gewest.

Na aftrek van het aandeel van 5 procent, bedoeld in artikel 3, wordt het saldo van de algemene dotatie als volgt verdeeld :

1. 32,5 procent wordt toegekend aan de gemeenten van de eerste categorie
2. 67,5 procent wordt toegekend aan de gemeenten van de tweede en derde categorie;

Ten aanzien van de ontvankelijkheid

- 1.A.1. De verzoeker in de zaak met rolnummer 177 -de heer Serge OMER- betoogt dat hij in zijn hoedanigheid

van burger van de stad Charleroi doet blijken van het vereiste belang om de vernietiging te vorderen van een bepaling die op discriminerende wijze de financiële middelen vaststelt waarover de collectiviteit waartoe hij behoort, beschikt.

Gelet op de voor de lokale overheden geldende verplichting sluitende begrotingen op te stellen, brengt een discriminerende en ongunstige vaststelling van de financiële middelen waarover de stad beschikt, onvermijdelijk een beperking van de uitgaven teweeg en de verplichting om te voorzien in compenserende ontvangsten, die de burgers rechtstreeks raken.

De verzoeker besluit dat hij in zijn hoedanigheid van burger van Charleroi nochtans recht heeft op een gelijke behandeling ten opzichte van de burgers van andere steden en gemeenten; dat recht omvat ook het recht op een gelijke en niet-discriminerende behandeling van de instellingen die met het beheer van de gemeentebelangen belast zijn.

1.A.2. De Waalse Gewestexecutieve, de Vlaamse Executieve en de stad Luik betwisten het belang van de verzoeker in de zaak met rolnummer 177. De vereiste dat het belang rechtstreeks moet zijn, is immers niet vervuld. Tussen de in het decreet bepaalde verdelingswijze en de financiële situatie van de inwoners van de gemeenten bestaat slechts een gedeeltelijke, onrechtstreekse band.

1.B.1. Artikel 107ter van de Grondwet bepaalt : "... de zaak kan bij het Hof aanhangig worden gemaakt door iedere bij wet aangewezen overheid, door ieder die doet blijken van een belang of, prejudicieel, door

ieder rechtscollege".

Naar luid van artikel 2, 2°, van de voormelde bijzondere wet kunnen de beroepen tot vernietiging worden ingesteld "door iedere natuurlijke of rechtspersoon die doet blijken van een belang ...".

De voormelde bepalingen vergen dus dat de natuurlijke persoon of rechtspersoon die een verzoekschrift indient, doet blijken van een belang om voor het Hof in rechte te treden.

Het vereiste belang is slechts aanwezig bij diegenen die door de bestreden norm rechtstreeks en ongunstig in hun situatie zouden kunnen worden geraakt.

1.B.2. In zijn verzoekschrift voert de Heer OMER zijn hoedanigheid van burger aan.

Het bestreden decreet, dat de regels betreffende de algemene financiering van de Waalse gemeenten vaststelt, vermag uiteraard niet de individuele situatie van de verzoeker rechtstreeks te raken.

De ten aanzien van die situatie aangevoerde gevolgen van normen die de omvang van de financiële middelen die ter beschikking van de gemeenten worden gesteld, bepalen, vloeien als dusdanig niet rechtstreeks uit die normen zelf voort, maar kunnen er slechts een onrechtstreeks gevolg van zijn. Het feit dat men zich op die gevolgen beroept, volstaat derhalve niet om aan te tonen dat de verzoeker rechtstreeks in zijn individuele situatie zou kunnen worden geraakt.

- 1.B.3. Het beroep ingesteld in de zaak met rolnummer 177 is niet ontvankelijk.
- 2.A.1. Volgens de Vlaamse Executieve is het verzoekschrift van de stad Charleroi niet ontvankelijk wegens schending van een substantiële vormvereiste. Naar luid van artikel 6 van de wet van 6 januari 1989 moet het verzoekschrift tot vernietiging gedagtekend zijn. Die dagtekening ontbreekt op het verzoekschrift van de stad Charleroi, wat inhoudt dat de bij artikel 7, laatste lid, van de wet van 6 januari 1989 voorgeschreven controle niet meer kan gebeuren, dit wil zeggen het ten aanzien van rechtspersonen nagaan of het verzoekschrift dateert van vóór of na de beslissing om het beroep tot vernietiging in te stellen.
- 2.A.2. In haar memorie van antwoord betwist de stad Charleroi het feit dat het vermelden van de datum op een verzoekschrift tot vernietiging een substantieel vormvoorschrift zou zijn in de mate waarin die vermelding een vaste datum aan het verzoekschrift geeft, vermits artikel 82 van de wet op het Arbitragehof bepaalt dat elk procedurestuk aan het Hof aangetekend moet worden verzonden en de datum van de postafstempeling als bewijs voor de verzending geldt.
- 2.B. Artikel 6 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 bepaalt dat het verzoekschrift wordt gedagtekend. Die bepaling moet worden samen gelezen met artikel 82 dat bepaalt dat alle stukken van de rechtspleging bij een ter post aangetekende brief aan het Hof worden gezonden en dat de datum van het postmerk bewijskracht heeft voor de

verzending.

Uit die samenlezing volgt dat niet de vermelding van de datum op het verzochtschrift, maar wel de aangetekende verzending een substantiële vormvereiste is.

De exceptie van niet-ontvankelijkheid moet dus worden verworpen.

Ten aanzien van de "opmerkingen" van de gemeente Hannuit

- 3.A.1. De gemeente Hannuit heeft bij gewone brief die op 8 mei 1990 ter griffie is ontvangen, een document met als titel "opmerkingen" neergelegd.
- 3.A.2. De Waalse Gewestexecutieve is van oordeel dat de door de gemeente Hannuit ingediende memorie moet worden verworpen en dat de gemeente dus niet kan worden geacht partij in het geding te zijn, omdat artikel 87, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 het indienen van een memorie slechts toestaat voor zover de indiener van een belang doet blijken. De Executieve voegt daaraan toe dat het belang van die persoon slechts toelaatbaar is voor zover het in het verlengde ligt van het belang hetzij van (een van) de verzoeker(s), hetzij van een van de openbare overheden bedoeld in artikel 76, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989. "Nu kan het belang van de gemeente Hannuit slechts het belang zijn van een gemeente van de derde categorie, terwijl het belang van de verzoekers het belang is van hetzij een gemeente van de eerste categorie, hetzij een inwoner van een gemeente van de eerste categorie, hetzij van

een gemeente van de tweede categorie".

- 3.B.1. Artikel 87, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 bepaalt : "Wanneer het Arbitragehof uitspraak doet op beroepen tot vernietiging als bedoeld in artikel 1, kan ieder die van een belang doet blijken, zijn opmerkingen in een memorie aan het Hof richten binnen dertig dagen na de bekendmaking voorgeschreven in artikel 74. Hij wordt daardoor geacht partij in het geding te zijn".

Artikel 82 bepaalt dat alle stukken van de rechtspleging bij een ter post aangetekende brief aan het Hof worden gezonden.

Bij brief van 8 mei 1990 heeft de griffier van het Hof de gemeente Hannuit op die bepaling gewezen.

- 3.B.2. Het aangetekend verzenden van de procedurestukken is een substantiële vormvereiste. Daaruit volgt dat de "opmerkingen" van de gemeente Hannuit niet kunnen worden beschouwd als een memorie in de zin van artikel 87, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989. De gemeente Hannuit wordt dus geen partij in het geding.

Ten gronde

- 4.A.1. De stad Charleroi, verzoekende partij, voert aan dat het gelijkheidsbeginsel ten aanzien van openbare overheden zoals de gemeenten in acht moet worden genomen.

In het enig middel voert de verzoekende partij een dubbele schending aan van de grondwettelijke

beginselen inzake gelijkheid en niet-discriminatie.

In het eerste onderdeel wordt gesteld dat de bestreden bepaling de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet schendt doordat het aandeel van de algemene dotatie dat aan de gemeenten van de eerste categorie toekomt, wordt omgeslagen naar evenredigheid van wat ze van het Gemeentefonds hebben ontvangen voor het jaar 1988, en niet volgens objectieve verdelingscriteria.

De verzoekende partij betwist ook het feit dat bij de vaststelling van de verdeelsleutel geen rekening werd gehouden met de bijkomende financiële middelen die aan de stad Charleroi werden toegekend op basis van het decreet van het Waalse Gewest van 19 december 1984 "arrêtant le budget de la Région wallonne". Op grond van die regeling werd de stad twee miljard frank extra ter beschikking gesteld, gespreid over vier jaar. Zodoende kende de decreetgevende macht aan de verzoekende partij van 1985 tot 1988 een jaarlijkse inhaalbeweging van vijfhonderd miljoen frank toe.

In het tweede onderdeel van het middel voert de verzoekende partij een schending aan van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet doordat de decreetgever ervan uitgaat dat het voor de steden van de eerste categorie niet mogelijk is een objectief verdelingscriterium vast te stellen, terwijl voor de gemeenten van de tweede en de derde categorie het aandeel van de algemene dotatie dat hun toekomt wel wordt omgeslagen volgens objectieve criteria die een dynamisch karakter vertonen en die rekening houden met de

ontwikkeling van de gemeenten op demografisch, fiscaal en sociaal-economisch gebied en met de belangrijkste taken die zij voor hun bevolking trachten te vervullen.

Het decreet voert daardoor een willekeurig onderscheid in waarvoor geen objectieve en redelijke verantwoording bestaat en de aangewende middelen en het beoogde doel zijn redelijkerwijs niet met elkaar evenredig.

- 4.A.2. In haar verzoekschrift voert de stad Namen drie middelen aan die zijn afgeleid uit de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet.

In een eerste middel klaagt de verzoekende partij het "willekeurig" karakter aan van de indeling van de gemeenten van het Waalse Gewest in drie categorieën, zoals vastgelegd in artikel 4 van het bestreden decreet.

De verzoekende partij opteert voor de toepassing van dezelfde criteria voor alle gemeenten zonder voorafgaande rangschikking in categorieën. Indien toch categorieën worden ingesteld dienen ze te getuigen van een voldoende homogeniteit, wat in casu niet het geval is.

De verzoekende partij geeft verschillende voorbeelden van gemeenten uit de tweede en de derde categorie die, enerzijds, gelijk worden behandeld terwijl ze volgens de verzoekende partij niet gelijk of vergelijkbaar zijn en, anderzijds, ongelijk worden behandeld terwijl ze wel gelijk of vergelijkbaar zijn.

De stad Namen besluit dan ook dat de indeling in categorieën door geen enkele objectieve en redelijke verantwoording wordt gedragen en strijdig is met de voorwaarden die door het Arbitragehof zijn gesteld om de inachtneming van

de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet te verantwoorden.

In het tweede middel klaagt de stad Namen de wanverhouding aan tussen het aandeel van de algemene dotatie voorbehouden aan categorie 1 en het aandeel voorbehouden aan de twee andere categorieën.

Artikel 5 van het bestreden decreet bepaalt dat na aftrek van 5 procent, het saldo van de algemene dotatie van de gemeenten in twee aandelen wordt verdeeld : 32,5 procent voor de gemeenten van de eerste categorie, de resterende 67,5 procent voor de gemeenten van de tweede en de derde categorie.

De verzoekende partij verwijt het decreet dat de gemeenten in drie categorieën worden ingedeeld, terwijl bij de verdeling van de middelen slechts twee delen worden bepaald.

De verantwoording die in de memorie van toelichting bij het bestreden decreet voor die verdelingswijze is gegeven, is uiterst summier.

De decreetgever heeft in de eerste plaats het aandeel dat de steden Luik en Charleroi in 1988 kregen, willen stabiliseren. Overigens verantwoordt de memorie van toelichting het aan de genoemde steden toegekende deel door te wijzen op de "talrijke opdrachten verbonden aan hun rol van grootstad". Er wordt evenwel niet verduidelijkt waarin die opdrachten bestaan, noch wordt verklaard waarin het verschil ligt met de opdrachten die andere gemeenten zouden kunnen hebben of wat de omvang is van de financiële behoeften van iedere categorie.

Het aandeel per inwoner dat uit het bestreden de-

creet voortvloeit, getuigt van een discriminatie tussen de gemeenten van de eerste categorie en alle andere. De stad Namen besluit dat er geenszins sprake is van een objectieve en redelijke verantwoording met betrekking tot het door de decreetgever nagestreefde doel, zoals door het Arbitragehof in zijn rechtspraak wordt vereist.

In een derde middel betwist de stad Namen het verschil in de gehanteerde criteria naargelang van de categorieën.

Terwijl het deel voor de eerste categorie bepaald is op basis van de bestaande toestand, zonder ander criterium, werden voor de tweede en de derde categorie tal van criteria in aanmerking genomen, waarbij men heel wat dubbelzinnigheden en onnauwkeurigheden constateert.

Wat haarzelf betreft wijst de stad erop dat ze de Waalse stad is met het grootste wegennet, de derde Waalse stad op het vlak van de bevolking, de vijfde Waalse stad wat oppervlakte betreft en ten slotte de hoofdstad van het Gewest.

De stad wijst het huidige systeem van de hand enerzijds omdat de criteria die voor de tweede en de derde categorie gelden, niet worden toegepast op categorie 1 en anderzijds omdat geen enkel objectief criterium het aandeel van elk van de twee gemeenten van de eerste categorie vastlegt.

De stad besluit dat de aangehaalde argumenten moeten volstaan om haar belang bij de vernietiging van het decreet van 20 juli 1989 te verantwoorden.

4.A.3. In haar memorie stelt de stad Luik in de eerste

plaats de vraag of een openbare overheid zoals een gemeente een schending van de artikelen 6 en 6bis kan aanvoeren.

Vervolgens zet de stad uiteen waarom de door het decreet gehanteerde onderscheidingscriteria gerechtvaardigd zijn. De indeling van de gemeenten in drie categorieën steunt op objectieve criteria, met name de bevolkingscijfers en de rol die de gemeente speelt ten opzichte van de omliggende gemeenten.

De eerste categorie is samengesteld uit de twee grote steden van het Waalse Gewest die een rol als metropool te vervullen hebben.

De situatie van de stad Luik is evenwel dermate verschillend van die van de stad Charleroi dat een verschillende behandeling verantwoord is. De stad Luik ziet een eerste verschil wat haar economische en stedelijke dimensie betreft.

In tegenstelling tot Charleroi is Luik provinciehoofdplaats, zetel van het Hof van Beroep, van een militair gebied en een bisdom. Als dienstencentrum voor meer dan 500.000 inwoners is Luik de eerste agglomeratie van Wallonië, met een essentiële economische, historische en culturele functie.

Ook de financiële situatie van de steden Luik en Charleroi verschilt fundamenteel, onder meer inzake de openbare schuldenlast, de dotatie toegekend door het Gemeentefonds, de werkingskosten en het leenvermogen.

De stad Luik besluit dan ook dat het door het decreet ingestelde onderscheid in overeenstemming is met de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie. Het onderscheid is gebaseerd op

objectieve criteria, houdt verband met het door de Waalse Gewestraad nagestreefde doel en er bestaat een redelijk verband van evenredigheid tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

- 4.A.4. Voorafgaandelijk stelt de Vlaamse Executieve in haar memorie dat haar tussenkomst beperkt is tot de mate waarin de verzoekschriften de vernietiging vorderen van de artikelen 5 en 6 van het decreet van 20 juli 1989.

Inzake de ontvankelijkheid van het middel dat door de stad Charleroi en de stad Namen wordt geput uit de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, betoogt de Executieve dat het Hof zal moeten uitmaken of publiekrechtelijke rechtspersonen zich kunnen beroepen op de waarborgen ingesteld door deze grondwetsbepalingen.

De Executieve is van mening dat, gelet op de genesis en de bewoordingen van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet en gelet op hun plaats in de Grondwet, de bedoelde artikelen geen "derdenwerking" inhouden.

Wat de grond van de zaak betreft, stelt de Executieve met betrekking tot de aangevoerde schendingen van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, dat in concreto de situatie van de onderscheiden gemeenten vóór de invoering van het bestreden decreet grondig verschilde, zodat de eerste voorwaarde om zich te beroepen op de genoemde grondwetsartikelen -met name het zich bevinden in dezelfde omstandigheden- niet is vervuld.

Beleidsmatig is vereist dat een nieuw subsidiestelsel aansluit bij het voorheen bestaande stelsel teneinde de continuïteit van de openbare dienst te waarborgen. Correcties zijn slechts toelaatbaar op grond van objectieve maatstaven.

De Executieve besluit dat ze op het ogenblik van haar tussenkomst niet over afdoende gegevens beschikt om uit te maken of de artikelen 5 en 6 van het bestreden decreet de beleidsimperatieven verzoenen met de vereisten van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet.

- 4.A.5. Ten aanzien van de grondslag van de beroepen onderzoekt de Waalse Gewestexecutieve in de eerste plaats artikel 6 van het bestreden decreet, de ontvankelijkheid van het middel en het middel zelf. De Executieve is van oordeel dat het middel niet ontvankelijk is omdat het door de verzoeker aangevoerde belang niet zeker is maar gewoon eventueel of onzeker in zover het verdwijnen van de bestreden norm niet met zekerheid leidt tot enig voordeel voor de verzoekers. Wat de verzoekers betwisten is het ontbreken van objectieve verdeelsleutels in de eerste categorie. Mocht de Waalse wetgever zulke criteria aannemen, dan is het volgens de Waalse Executieve niet zeker en staat het zelfs praktisch vast dat die criteria voor de stad Charleroi niet gunstig zouden zijn.

De Waalse Gewestexecutieve onderzoekt vervolgens het door de stad Charleroi aangevoerde middel en onderscheidt twee onderdelen. Volgens de Executieve is voor een schending van het gelijkheidsbeginsel vooreerst vereist dat de gelijkheid verbroken wordt en er dus een onderscheid in

behandeling is. Hier is er volgens haar geen sprake van onderscheid, aangezien het decreet van 20 juli 1989 de steden Luik en Charleroi op een identieke wijze behandelt. Betreffende het bezwaar van de verzoekers die zich afvroegen waarom het decreet geen rekening hield met de regeling voorgeschreven bij artikel 7 van het decreet van 19 december 1984, doet de Executieve tot slot opmerken dat de in het decreet opgenomen gunstige maatregelen voor Charleroi bij wijze van uitzondering en gunst gedurende een bepaalde periode als inhaalbeweging waren toegekend.

Ten aanzien van het tweede onderdeel is de Waalse Gewestexecutieve vooreerst van oordeel dat de objectieve en waarneembare realiteit ons leert dat er op het grondgebied van het Waalse Gewest twee grootsteden zijn, dit wil zeggen twee grote Waalse steden waarvan de betekenis en de omvang, vanuit welk standpunt dan ook, het financiële beheer uiterst delicaat en complex maken. De Executieve is vervolgens van oordeel dat het door de decreetgever nagestreefde doel -de omstandigheden voor de twee grootsteden zodanig bepalen dat zij het financieel beheer kunnen uitvoeren dat beantwoordt aan hun specifiek kenmerk van grootstad- wordt bereikt door het in het decreet ingeschreven statu quo, met name het opnieuw hanteren van de vroegere verdeelsleutel. Zij is tot slot van mening dat het probleem van de evenredigheid in de gevolgen hier niet aan de orde is omdat de aangenomen maatregelen de enige zijn die tot het door de indieners van het decreet nagestreefde doel konden leiden. De Executieve voegt eraan toe dat, hoe dan ook, de verzoekers niet aantonen dat de genomen maatregelen onevenredig zijn met het door de gewestelijke

wetgever nagestreefde doel.

De Waalse Gewestexecutieve onderzoekt vervolgens het bestreden decreet in zijn geheel aangezien de stad Namen, in zaak 179, de gehele vernietiging van het decreet vraagt. Het beroep van de stad Namen steunt op drie onderscheiden middelen.

De Waalse Gewestexecutieve antwoordt in één keer op de verschillende middelen en onderzoekt opnieuw het objectief en niet verboden criterium, de samenhang met het doel van de wet en de evenredigheid in de gevolgen van het onderscheid.

- 4.A.6. In haar memorie van antwoord maakt de stad Namen de volgende bemerkingen als antwoord op de stad Luik.

De stad Namen betwist de opvatting dat een publiekrechtelijke rechtspersoon zich niet zou kunnen beroepen op de waarborgen verzekerd door de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet.

De visie van de stad Luik met betrekking tot de verwijzing naar de toestand in het verleden en de indeling in categorieën zal samen met de memorie van het Waalse Gewest worden besproken.

Wat de economische en stedelijke dimensie en de financiële situatie van de stad Luik betreft herinnert de stad Namen eraan dat ze nooit de specifieke rol en de bijzondere lasten van Luik heeft betwist, maar wel het feit dat die stad per inwoner drie keer meer ontvangt dan Namen.

De stad Namen bespreekt vervolgens de memorie van de Waalse Gewestexecutieve.

In de eerste plaats betwist de stad Namen de mening van de Waalse Gewestexecutieve als zou de gemeente Hannuit niet doen blijken van het vereiste belang. Alle gemeenten worden door het decreet van 20 juli 1989 beoogd en de stad Namen vordert de vernietiging van het gehele decreet, zodat geen enkele gemeente a priori kan worden uitgesloten omdat ze van geen enkel belang zou doen blijken.

De stad Namen betwist ook de visie dat een verzoeker slechts een belang heeft indien het verdwijnen van de bestreden norm hem met zekerheid voordeel brengt. De stad Namen doet blijken van het vereiste belang, doordat na de vernietiging een nieuw decreet kan tot stand komen dat wel in overeenstemming is met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet en dat eventueel, maar niet noodzakelijk, gunstig voor haar uitvalt.

De stad Namen bespreekt vervolgens systematisch de uiteenzetting van de Waalse Gewestexecutieve met betrekking tot de grond van de zaak.

Ter rechtvaardiging van het aandeel bestemd voor de eerste categorie, verwijst de Executieve naar de noodzaak aan stabiliteit; die zorg werd evenwel ten onrechte buiten beschouwing gelaten voor de andere categorieën.

Het argument van de Executieve dat de indeling in drie categorieën samenhangt met de nationale, gewestelijke, dan wel lokale opdracht van de gemeenten, wordt nergens gerechtvaardigd en komt niet overeen met de conclusies van wetenschappelijke studies. De Executieve geeft trouwens zelf toe dat de derde categorie geen homogeen karakter vertoont, doch een restcategorie

is en dus onvermijdelijk door een zekere heterogeniteit wordt gekenmerkt.

Ter rechtvaardiging van het aandeel van de gemeenten van de eerste categorie verwijst de Executieve naar hun specifiek karakter van grootstad en de aantrekkingskracht die ze daardoor uitoefenen op andere gemeenten, naar de noodzaak van een stabiele financiële situatie en een financiële sanering waardoor hun beheer op lange termijn moet worden gezien. Hoewel die factoren - zij het op kleine schaal- ook door tal van andere gemeenten kunnen worden aangevoerd, worden ze voor deze laatsten door de decreetgever niet in acht genomen.

De stad Namen herhaalt ook de kritiek die ze reeds uitte in haar verzoekschrift met betrekking tot de keuze van de verdelingscriteria voor de tweede en de derde categorie.

De stad herhaalt ook dat de binding tussen het oude en het nieuwe systeem laat veronderstellen dat bepaalde discriminaties blijven bestaan en dat het aan de Executieve staat het tegendeel te bewijzen.

Tot besluit betwist de stad Namen de zienswijze van de Executieve als zouden het tweede en het derde middel van haar verzoekschrift geen afzonderlijke bespreking vereisen doordat ze samenvallen met het eerste middel. De drie middelen hebben wel degelijk een onderscheiden betekenis.

4.A.7. In haar memorie handelt de stad Charleroi vooreerst over de ontvankelijkheid van het middel

en, in de eerste plaats, over het belang. Zij is van oordeel dat haar belang om de vernietiging te vorderen zeker en rechtstreeks is aangezien de wetgever, na de vernietiging van de bestreden norm, zal moeten beslissen over de verdeling van het aandeel van de dotatie dat aan de steden Luik en Charleroi toekomt en dat het aandeel dat aan de verzoekende partij toekomt, groter zal kunnen of moeten zijn dan het aandeel dat haar door het bestreden decreet wordt toegekend. Haar belang is dus niet louter eventueel. Om de argumenten van de Waalse Gewestexecutieve te weerleggen, wijst de stad Charleroi erop dat zij geenszins beweert dat de indeling van de steden in drie categorieën het grondwettelijk voorschrift schendt, maar dat zij de omslag over de twee steden van de eerste categorie betwist. De stad Charleroi zegt ten slotte dat de Executieve tevergeefs betoogt dat het doel van de wetgever een grotere solidariteit onder de gemeenten in te stellen, na de vernietiging niet zou kunnen worden bereikt door een groter aandeel aan de stad Charleroi toe te kennen. De verzoekende partij is van oordeel dat de solidariteit onder de lokale overheden slechts kan worden tot stand gebracht na een beoordeling van de fiscale mogelijkheden van de twee steden en dat het decreet juist voorbijgaat aan het beginsel van de compensatie van de fiscale armoede, vermits de zwakste op dat gebied, met name de stad Charleroi, het minste krijgt.

Vervolgens antwoordt de stad Charleroi op het bezwaar dat geen enkele grondwetsbepaling, noch enig algemeen rechtsbeginsel, de gelijkheid van de openbare overheden voor de wet zou waarborgen. Zij besluit dat, gelet op de grondwettelijke voorschriften, niet zou kunnen worden aanvaard dat

een privaatrechtelijke rechtspersoon zich op de bescherming van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet kan beroepen, terwijl die bescherming aan openbare collectiviteiten zou worden geweigerd en voegt er tot slot aan toe dat, mochten beperkingen zijn toegelaten wanneer het om publiekrechtelijke rechtspersonen gaat, zij geen betrekking zouden kunnen hebben op de territoriale politieke entiteiten waaraan de grondwetgever de behartiging van de gemeentebelangen heeft toevertrouwd.

De verzoekende partij besteedt vervolgens aandacht aan het criterium voor de verdeling van de dotatie over de gemeenten van de eerste categorie. De verzoekende partij herinnert aan de oorsprong van het Gemeentefonds, de verschillende hervormingen die zijn doorgevoerd, de wet van 16 maart 1964, de wet van 5 januari 1976 en het decreet van 19 december 1984, dat volgens haar uitdrukkelijk de ongunstige behandeling van de stad Charleroi erkent. De verzoekende partij stelt vast dat wordt aangenomen dat het enige criterium dat in aanmerking is genomen voor de verdeling, tussen de steden Luik en Charleroi, van het aandeel van de dotatie dat hun toekomt, de vroegere verdeling was, die niet op de objectieve criteria rustte die de wetgever sinds 1964 beweert te zoeken.

De verzoekende partij besteedt vervolgens aandacht aan het criterium van de vroegere verdeling.

De verzoekende partij is van oordeel dat de naleving van de grondwettelijke voorschriften niet ten opzichte van een vroegere situatie moet worden onderzocht, maar ten opzichte van de situatie die de gemeenten kennen op het ogenblik dat het bestreden decreet wordt aangenomen. De aanneming

van een decreet betekent de nieuwe uiting van de wil van de wetgever. Het is dus op zich niet in overeenstemming met de gelijkheid omdat het de vroegere situatie overneemt wanneer die niet in overeenstemming was met het gelijkheidsbeginsel. Het loutere streven naar stabiliteit kan, in tegenstelling tot wat de Waalse Executieve beweert, niet verantwoorden dat wat in feite vroeger werd toegekend, het enige verdelingscriterium zou zijn. De verzoekende partij is ook van oordeel dat, hoewel de Waalse Executieve de indeling van de twee steden in de eerste categorie verantwoordt, zij niet de onderlinge verdeling verantwoordt en niet beweert dat het onmogelijk zou zijn objectieve criteria te vinden.

De verzoekende partij antwoordt vervolgens op het door de stad Luik aangevoerde argument om haar gunstiger situatie te verantwoorden, met name dat haar financiële toestand uiterst bezwaard is. Zij merkt daarbij op dat de algemene financiering van de gemeenten bestemd is voor de financiering van de taken die zij vervullen en niet om hun schulden te delgen, wat voldoende is om uit te sluiten dat de omvang van de schuld het criterium is voor de verdeling van de algemene financiering. Dat is des te meer zo daar specifieke maatregelen waren genomen voor gemeenten met een schuldenlast, inzonderheid de oprichting, door het koninklijk besluit nr. 208 van 23 september 1983, van het fonds voor steun aan het financieel herstel van de gemeenten. De verzoekende partij voegt eraan toe dat zulks des te meer zo is daar een van de prioritaire doelstellingen van de decreetgever erin bestaat een grotere solidariteit onder de gemeenten in te stellen, onder meer ten gunste van de gemeenten die door de crisis in de werkgelegen-

heid en de heropflakking van de armoede worden getroffen; volgens haar valt de schuldenlast van de stad geenszins samen met de armoede van haar inwoners.

De verzoekende partij maakt tot slot nog enkele opmerkingen. "Indien men er, zoals de Waalse Executieve, moet van uitgaan dat verscheidene argumenten, en met name het argument van de maat van die twee steden en het argument van het aantal inwoners, kunnen verantwoorden dat Luik en Charleroi in dezelfde categorie moeten worden ondergebracht, dan dient de naleving van de grondwettelijke regel van de gelijkheid van de Belgen en van de niet-discriminatie te worden beoordeeld ten aanzien van de verdeling van het aandeel van de algemene dotatie dat aan die twee steden toekomt". Die regels staan een verschil in behandeling toe voor zover voor het verdeelingscriterium een objectieve en redelijke verantwoording bestaat. Dat criterium zou ten deze ontbreken. De verzoekende partij voert ook het feit aan dat simulaties werden gemaakt op basis van alle denkbare toelaatbare criteria en dat zij duidelijk de schending van de gelijkheid waarover zij klaagt, aantoont. Tot slot wijdt de verzoekende partij een laatste deel aan het ontbreken van dynamische verdeelingscriteria. Zij doet gelden dat de criteria voor de verdeling van het aandeel van de dotatie dat aan de gemeenten van de tweede en de derde categorie toekomt, objectief zijn en bovendien een dynamisch karakter vertonen vermits de dotatie rekening zal houden met de evolutie die zal worden vastgesteld. Zij verwijst naar de stelling van de Waalse Executieve die van oordeel is dat, gelet op de grootte van de twee steden, een zekere stabiliteit in hun

middelen moet worden verzekerd en dat het probleem van de evenredigheid zich niet voordoet, vermits enkel de aangenomen maatregelen tot het door de auteurs van het decreet nagestreefde doel kunnen leiden. De verzoekende partij is daarentegen van oordeel dat het ontbreken van elk evolutief criterium waarmee het aandeel van de dotatie dat de twee steden van de eerste categorie toekomt, kan worden aangepast, wel degelijk een discriminatie is die verschilt van die welke bestaat in de discriminerende verdeling van die dotatie. De verzoekende partij is de mening toegedaan dat, gelet op het streven naar de financiering van de algemene activiteiten van de gemeenten, het niet toelaatbaar is dat beslist werd dat voor slechts twee gemeenten in Wallonië hun aandeel niet zou meeëvolueren met de ontwikkelingen die zij zullen doormaken.

De ontvankelijkheid van de middelen

- 4.B.1. De stad Luik en de Vlaamse Executieve betwisten dat de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet op de gemeenten van toepassing zouden zijn.
- 4.B.2. De in de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet ingeschreven regels van gelijkheid en niet-discriminatie zijn niet alleen van toepassing op individuele burgers, maar kunnen ook op groepen van burgers worden toegepast.

De essentiële factoren van de gemeente zijn : een grondgebied, bewoners, eigen organen, eigen belangen. Een gemeente is een maatschap van burgers verenigd door lokale verhoudingen. Artikel 31 van de Grondwet belast de gemeenteraden met het

regelen van de gemeentelijke belangen. Het beginsel van de gemeentelijke autonomie bevat de erkenning van de gemeentelijke macht als onafhankelijke macht.

Daaruit volgt dat elke gemeente recht heeft op een gelijke behandeling in verhouding tot andere groepen die door het positief recht op een identieke wijze zijn samengesteld.

- 5.B. De Waalse Gewestexecutieve is overigens van oordeel dat het middel niet ontvankelijk is bij ontstentenis van een belang.

De steden Charleroi en Namen worden ontegensprekelijk in hun situatie geraakt door een decreet dat de financieringsregels van het Gemeentefonds vaststelt. Het feit dat, als gevolg van de vernietiging, voor die steden een kans bestaat dat andere criteria voor de financiering van de gemeenten worden toegepast, volstaat om hun belang te verantwoorden.

Ten aanzien van het enig middel aangevoerd door de stad Charleroi

- 6.B.1. Het enig middel afgeleid uit de schending van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet bevat twee onderdelen. Artikel 6 van het bestreden decreet zou een discriminatie invoeren doordat :
- a) het aandeel dat bestemd is voor de gemeenten van eerste categorie -de steden Luik en Charleroi- over hen wordt omgeslagen zonder rekening te houden met, enerzijds, enig objectief criterium en, anderzijds, artikel 7 van het decreet van 19 december 1984 dat aan

de stad Charleroi een bijkomend bedrag van 500 miljoen frank per jaar toekende;

- b) voor de gemeenten van de tweede en de derde categorie, het aandeel van de dotatie dat hun toevalt, wordt omgeslagen "volgens objectieve criteria die een dynamisch karakter vertonen en rekening houden met de evolutie van de gemeenten op demografisch, fiscaal, sociaal en economisch gebied alsmede met de belangrijkste taken die zij voor hun bevolking trachten te volbrengen", terwijl er voor de steden van eerste categorie geen enkel objectief criterium voor de omslag bestaat.

- 6.B.2. Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat de decreetgever beoogde de jaarlijkse dotatie om te slaan naargelang van de financiële behoeften van de gemeenten, dit wil zeggen rekening houdend met hun specifieke situaties en de hun toegewezen opdrachten.

Indien de wetgever geldig vermag te oordelen dat doel te moeten nastreven, dan nog is vereist dat de criteria van onderscheid en de maatregelen die de wetgever aan dat onderscheid verbindt, enerzijds pertinent en adekwaat zijn en, anderzijds niet onevenredig zijn met het nagestreefde doel.

- 6.B.3. Het bestreden artikel 6 is als volgt geformuleerd :

"Het aandeel dat naar rata 32,5 procent van de algemene dotatie bedraagt bestemd voor de gemeenten van de eerste categorie wordt omgeslagen over die gemeenten naar evenredigheid van het

bedrag dat zij in het Gemeentefonds voor het jaar 1988 hebben ontvangen.

Is het aandeel van de dotatie die aan die gemeente toevallt echter groter dan het jaar voordien, dan wordt die verhoging omgeslagen bij gelijke aandelen over de betrokken gemeenten".

Onderzoek van het eerste onderdeel van het middel

6.B.4. Dit eerste onderdeel is zelf opgesplitst in twee delen :

- a) Het deel dat toekomt aan de gemeenten van de eerste categorie is onder hen verdeeld zonder enig objectief criterium;
- b) daarenboven is geen rekening gehouden met het decreet van 19 december 1984 dat, in artikel 7, aan Charleroi een "jaarlijkse inhaalbeweging van 500 miljoen frank" toekende.

Met betrekking tot het eerste deel van het eerste onderdeel

6.B.5.1. De stad Luik behoorde reeds in 1964 tot de categorie der grote steden; op die datum maakte Charleroi daarvan geen deel uit, maar was zij opgenomen in de eerste categorie van steden die onder het Fonds B vielen.

Bij de fusies van gemeenten, in 1976, is de stad Charleroi aanzienlijk uitgebreid door toevoeging van talrijke omliggende gemeenten. Sinds 1977 rangschikken de regels voor de verdeling van het aandeel van het Gemeentefonds dat aan de gemeenten

van het Waalse Gewest toekomt, niet alleen Luik maar ook Charleroi bij de gemeenten van eerste categorie, die "grootsteden" worden genoemd en meer dan 200.000 inwoners tellen.

Het aandeel van de nieuwe stad Charleroi is toen, in 1977, vastgesteld door het globaliseren van de aandelen uit het Gemeentefonds die op grond van de wet van 16 maart 1964 toevielen aan de onderscheiden entiteiten die de stad Charleroi vormen.

Het decreet van 20 juli 1989 bestendigt een toestand die haar oorsprong vindt in de wet van 16 maart 1964 en die bij de opeenvolgende wetswijzigingen systematisch is gehandhaafd.

Uit deze evolutie kan worden afgeleid dat in concreto de situatie van Charleroi en van Luik steeds als verschillend is beschouwd geweest - zelfs na de fusie van de gemeenten en de erkenning van Charleroi als grootstad-, zowel door de nationale wetgever als door de decreetgever.

Aldus is het werkelijke bezwaar dat ten aanzien van het aangevochten decreet wordt geformuleerd dat het de vroeger bestaande toestand niet heeft gewijzigd.

- 6.B.5.2. Om een verdeling van het Gemeentefonds vast te stellen die beantwoordt aan de behoeften van Luik en Charleroi, heeft de decreetgever geoordeeld dat aan die behoeften is tegemoetgekomen door de waarborg van een vaste dotatie die de lijn van het verleden voortzet.

De decreetgever heeft, terzelfdertijd, de grenzen

van het verschil in behandeling, dat uit de door hem genomen keuze voortvloeide, vastgesteld door beide steden op voet van strikte gelijkheid te stellen wat betreft elke latere verhoging van de dotatie die toekomt aan Luik en Charleroi.

Artikel 107ter van de Grondwet verleent aan het Arbitragehof niet een beoordelings- en beslissingsbevoegdheid die vergelijkbaar is met die van de wetgevende kamers. Het komt het Arbitragehof niet toe zijn beoordeling in de plaats te stellen van het oordeel van de bevoegde wetgever wat het aandeel betreft dat aan de steden Luik en Charleroi wordt toegekend, voor zover de vaststelling van dat aandeel niet op een kennelijk verkeerde beoordeling berust.

In het huidige geval blijkt niet dat de decreetgever een door een kennelijke vergissing aangetaste evaluatie van de respectievelijke behoeften van de twee steden zou hebben gemaakt.

Het verdelingscriterium is pertinent en aangepast aan het nagestreefde doel; het is dan ook niet onbestaanbaar met de bepalingen van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet.

Ten aanzien van het tweede deel van dit eerste onderdeel

- 6.B.6. Ten aanzien van het bezwaar dat het bestreden artikel 6 van het decreet van 20 juli 1989 geen rekening houdt met het bedrag van 500 miljoen per jaar dat bovenop het aandeel in het Gemeentefonds door artikel 7 van het decreet van 19 december 1984 voor een periode van vier jaar aan de stad

Charleroi was toegekend, volstaat het vast te stellen dat die "inhaalbeweging" ondubbelzinnig een uitzonderlijk en tijdelijk, en geen permanent karakter had. De decreetgever kon derhalve terecht van oordeel zijn dat er geen rekening diende te worden gehouden met die bepaling van artikel 7 van het decreet van 19 december 1984.

Onderzoek van het tweede onderdeel van het middel

- 6.B.7. In het tweede onderdeel van het aangevoerde middel treft men opnieuw het verwijt aan van de ontstentenis van elk objectief criterium -waarop hierboven is geantwoord- in samenhang met het feit dat die criteria wel bestaan voor de gemeenten van tweede en derde categorie.

Uit de parlementaire voorbereiding van het decreet blijkt dat de decreetgever de verdeelsleutel voor de gemeenten van de tweede en derde categorie niet geschikt achtte voor de steden Luik en Charleroi, waarvan de specificiteit overigens door de verzoevende partij wordt erkend.

Een dergelijke beoordeling kan niet worden geacht de beoordelingsvrijheid van de wetgever te buiten te gaan.

De middelen aangevoerd door de Stad Namen (zaak nr. 179)

- 7.B.1. In een eerste middel klaagt de stad Namen over het willekeurig karakter van de indeling van de gemeenten van het Waalse Gewest in drie categorieën, zoals bepaald in artikel 4 van het

bestreden decreet.

Uit de parlementaire voorbereiding blijkt dat dit artikel drie categorieën van gemeenten instelt naargelang van de omvang van hun bevolking, alsmede van de attractieve rol die zij ten opzichte van de omliggende gemeenten spelen.

De decreetgever verantwoordt de bepaling dus door de wil om categorieën van gemeenten tot stand te brengen die vergelijkbaar zijn inzake bevolkingscijfer en de rol die zij ten opzichte van de omliggende gemeenten spelen.

Het door de decreetgever gemaakte onderscheid tussen de gemeenten berust op objectieve criteria die redelijkerwijze kunnen worden verantwoord. Op zich schendt artikel 4 van het decreet de bepalingen van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet niet.

7.B.2. De stad Namen voert als tweede middel aan de wanverhouding tussen de delen van de dotatie die voorbehouden zijn aan de eerste categorie en de delen die zijn voorbehouden aan de andere twee categorieën.

Het komt het Arbitragehof niet toe zijn beoordeling in de plaats te stellen van het oordeel van de bevoegde wetgever wat het aandeel betreft dat aan de gemeenten van de verschillende categorieën moet worden toegekend, voor zover de vaststelling van dat aandeel niet op een kennelijk verkeerde beoordeling berust.

Artikel 5 van het bestreden decreet bepaalt dat na aftrek van het percentage van 5 procent, het saldo van de algemene dotatie van de gemeenten in twee

delen wordt verdeeld : 32,5 procent voor de gemeenten van eerste categorie en de overige 67,5 procent voor de gemeenten van tweede en derde categorie. Door het aandeel van de gemeenten van eerste categorie op 32,5 procent te bepalen opdat zij hun rol van grootstad zouden kunnen vervullen, heeft de decreetgever geen kennelijk verkeerde beoordeling gemaakt. De verdeling van het aandeel over de gemeenten van tweede en derde categorie is overigens niet door artikel 5 van het bestreden decreet vastgesteld, zodat dit artikel op zichzelf de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet niet schendt.

- 7.B.3. In een derde middel betwist de stad Namen het verschil in de in aanmerking genomen criteria naargelang van de categorieën. Volgens de stad stelt het decreet een discriminatie in door het feit dat de verdelingscriteria die van toepassing zijn op de gemeenten van tweede en derde categorie, niet van toepassing zijn op de gemeenten van de eerste categorie en door het feit dat geen enkel objectief criterium het aandeel van elk van de twee gemeenten van de eerste categorie vaststelt.

Het Hof heeft hierop reeds geantwoord naar aanleiding van het door de stad Charleroi aangevoerde middel tegen het onderscheid tussen de eerste categorie, enerzijds, en de andere twee categorieën, anderzijds.

Het aandeel dat de gemeenten van de tweede en derde categorie ontvangen van het Gemeentefonds, is bepaald in de artikelen 7 tot 25 van het bestreden decreet en wordt onderverdeeld in een hoofddotatie en een specifieke dotatie.

De hoofdotatie wordt tussen al de gemeenten van de tweede en derde categorie verdeeld op basis van parameters die voor de twee categorieën gedeeltelijk gelijklopend en gedeeltelijk verschillend zijn. Voor de twee categorieën houdt het decreet rekening met het bevolkingscijfer en een fiscaal quotiënt dat wordt vastgesteld op basis van de totale gemeentereducties en -belastingen. Voor de derde categorie houdt het decreet ook rekening met de bevolkingsdichtheid en het gemiddeld belastbaar kadastraal inkomen van de bebouwde en onbebouwde gewone goederen.

De verdeling van de specifieke dotatie wordt geregeld in de artikelen 19 tot 25 van het decreet. De dotatie wordt verdeeld in drie tranches. Tranche A wordt verantwoord door structurele kenmerken, bijzondere opdrachten of de moeilijke financiële toestand van bepaalde gemeenten. Voor de verdeling van die tranche wordt een bepaald bedrag uitgetrokken voor de hoofdstad van het Waalse Gewest. Vervolgens houdt men rekening met het aantal kilometers wegen -kleine buurtwegen en wegen van groot verkeer- gelegen op het grondgebied van de gemeenten, met de brandweerdienst alsmede met de gemeenten die zich structureel in schulden steken. Tranche B wordt verantwoord door de wezenlijke opdrachten of de verplichtingen van de gemeenten. Voor de verdeling van die tranche houdt het decreet onder meer rekening met de veiligheidsdiensten en de lasten voor opleiding en jeugd. Tranche C ten slotte wordt verantwoord door moeilijke sociale en economische toestanden van bepaalde gemeenten. Voor de omslag ervan houdt het decreet onder meer rekening met de verliezen aan arbeidsplaatsen en de armoede beoordeeld op basis van het aantal uitke-

ringsgerechtigde werklozen, het aantal personen die recht hebben op het bestaansminimum, de klein-inkomensgenieters, de sociale woningen.

Het komt het Arbitragehof niet toe te oordelen of een bij de wet ingevoerde maatregel opportuun of wenselijk is. De wetgever bepaalt de maatregelen die moeten worden genomen om het nagestreefde doel te bereiken. De toetsing door het Hof van de overeenstemming van wetten, decreten en ordonnances met de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, slaat op het objectief karakter van het onderscheid, de overeenstemming van de maatregelen met het nagestreefde doel en het bestaan van een redelijk verband tussen de aangewende middelen en het beoogde doel. Het Hof vermag buitendien niet te oordelen of het door de wetgever nagestreefde doel al dan niet door andere wettelijke maatregelen zou kunnen worden bereikt.

Ten deze heeft de decreetgever zich ten doel gesteld de middelen van het Gemeentefonds over de onderscheiden gemeenten te verdelen rekening houdend met hun financiële behoeften, hun specifieke situatie en de taken die zij dienen te vervullen.

De verdelingscriteria, die in de artikelen 7 tot 25 van het decreet voor de gemeenten van de tweede en derde categorie zijn ingeschreven, moeten als objectieve en relevante criteria worden beschouwd, vermits zij de financiële behoeften van de gemeenten objectief proberen in te schatten. De wetgever tracht zo nauwkeurig mogelijk de behoeften van de gemeenten te bepalen door talrijke, pertinent geachte criteria gelijktijdig in aanmerking te nemen. Het onderscheid tussen een

specifieke dotatie en een algemene dotatie beoogt rekening te houden met verschillende situaties. Bovendien zijn de verdelingscriteria in beginsel op een gelijke manier van toepassing voor de gemeenten van de tweede en derde categorie. Het verschil tussen de gemeenten van de tweede en derde categorie voor de verdeling van een deel van de hoofddotatie blijkt in overeenstemming te zijn met de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie, vermits het rekening houdt met de eigen aard van de gemeenten van de derde categorie.

OM DEZE REDENEN,

HET HOF

verklaart het door Serge OMER in de zaak nr. 177 ingediende beroep niet ontvankelijk;

verwerpt de beroepen ingediend door de stad Charleroi in de zaak nr. 176 en door de stad Namen in de zaak nr. 179.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 28 mei 1991 door voormelde zetel waarin rechter M. MELCHIOR, wettig verhinderd, voor onderhavige uitspraak vervangen is door rechter P. Martens bij beschikking van heden van voorzitter in functie J. DELVA.

De griffier,

De voorzitter,

H. VAN DER ZWALMEN

I. PETRY